

III МІЖНАРОДНА НАУКОВА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ
**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ: ТЕОРІЯ І
ПРАКТИКА**

III INTERNATIONAL SCIENTIFIC INTERNET CONFERENCE
**TRENDS AND CHALLENGES OF MODERN AGRICULTURAL
SCIENCE: THEORY AND PRACTICE**

м. Київ, 2021

УДК 631.415.1

МОНІТОРИНГ СТАНУ ҐРУНТІВ ЗОНИ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ ЗА РЕАКЦІЄЮ ҐРУНТОВОГО РОЗЧИНУ

Годинчук Н. В., Шило Л. Г., Чаплінський М. П.

E-mail: pasportyzaciya@iogu.gov.ua

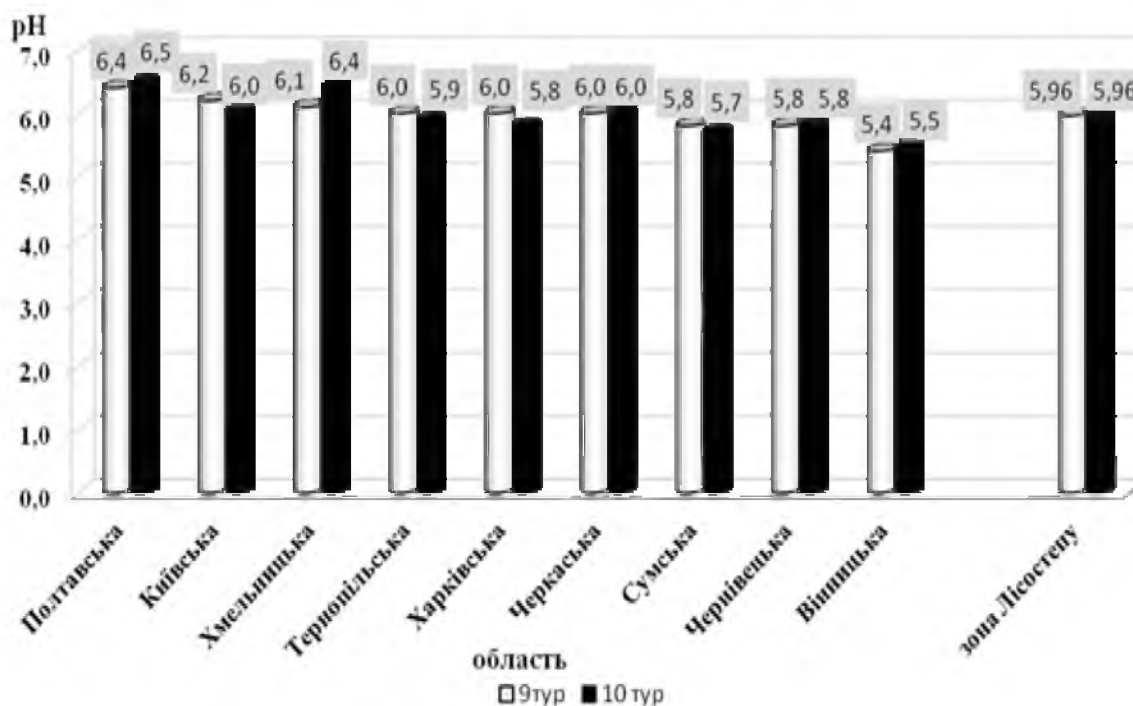
Державна установа «Інститут охорони ґрунтів України»

Реакція ґрунтового розчину – одна з важливих характеристик родючості ґрунту, яка суттєво впливає на його продуктивність та урожайність сільськогосподарських культур. Інтенсивна декальцинація, яка проявляється у зниженні вмісту в ґрунтах кальцію та магнію, зменшенні катіонної ємності, зумовлює постійне підкислення ґрунтів. Надлишкова кислотність є екологічною проблемою в землеробстві, що створює несприятливі умови для росту і розвитку рослин. Метою досліджень є аналізування показників реакції ґрунтового розчину ґрунтів зони Лісостепу України.

Результати наукових досліджень стану ґрунтів, здійснених ДУ «Держґрунтохорона» впродовж 2011-2015 років, свідчать, що площа кислих ґрунтів у зоні Лісостепу займає 27,2 % (1912,2 тис. га) від обстежених сільськогосподарських угідь. Найбільша питома вага кислих ґрунтів зони Лісостепу у Вінницькій області – 54 %, Сумській – 41 %, Чернівецькій – 38 %. Водночас у Полтавській, Київській, Черкаській областях спостерігаються незначні процеси підлуження ґрунтів. За результатами досліджень у Х турі, порівнюючи з ІХ, площа лужних ґрунтів у зоні Лісостепу не змінилася і становить 4 % від обстежених площ.

Середньозважений показник реакції ґрунтового розчину становить 5,96 і варіює від 5,5 у Вінницькій до 6,5 у Полтавській області. Необхідно зазначити, що порівняно з ІХ туром він не змінився (рН 5,96). Збільшення площ кислих ґрунтів відбулося через часткове підкислення ґрунтів з близькою до нейтральною та нейтральною реакцією ґрунтового розчину. Порівнюючи з попереднім туром, відбулося незначне зростання площ сильно-, середньо-, слабокислих (на 1 % від обстеженої площі) ґрунтів, площа лужних – залишилася незмінною. Площі ґрунтів з близькою до нейтральної та нейтральною реакцією ґрунтового розчину зменшилися майже на 1 %.

Позитивна зміна реакції ґрунтового розчину, порівнюючи з попереднім туром, спостерігається у Полтавській і Хмельницькій областях. Заразом у Київській і Харківській областях показник рН зменшився на 0,2, а Сумській і Тернопільській областях – на 0,1 (рис. 1).

Рис. 1. Характеристика змін реакції ґрунтового розчину областей зони Лісостепу

За порівняно стабільного показника кислотності ґрунту у ІХ і Х турах в цілому по Лісостепу і окремих областях питома вага кислих ґрунтів на обстежених площах суттєво збільшилася, а саме: у Сумській – на 7,4 %, Тернопільській – 5,8 %, Київській – 4,1 %. Проте у Хмельницькій і Черкаській областях площі ґрунтів з високим рівнем кислотності дещо зменшилися.

Аналізування стану ґрунтів зони Лісостепу України свідчить, що для поліпшення реакції ґрунтового розчину необхідно здійснювати хімічну меліорацію, впроваджувати ресурсоощадні технології, дотримуватися науково обґрунтованих сівозмін та вносити оптимальні дози органічних і мінеральних добрив.